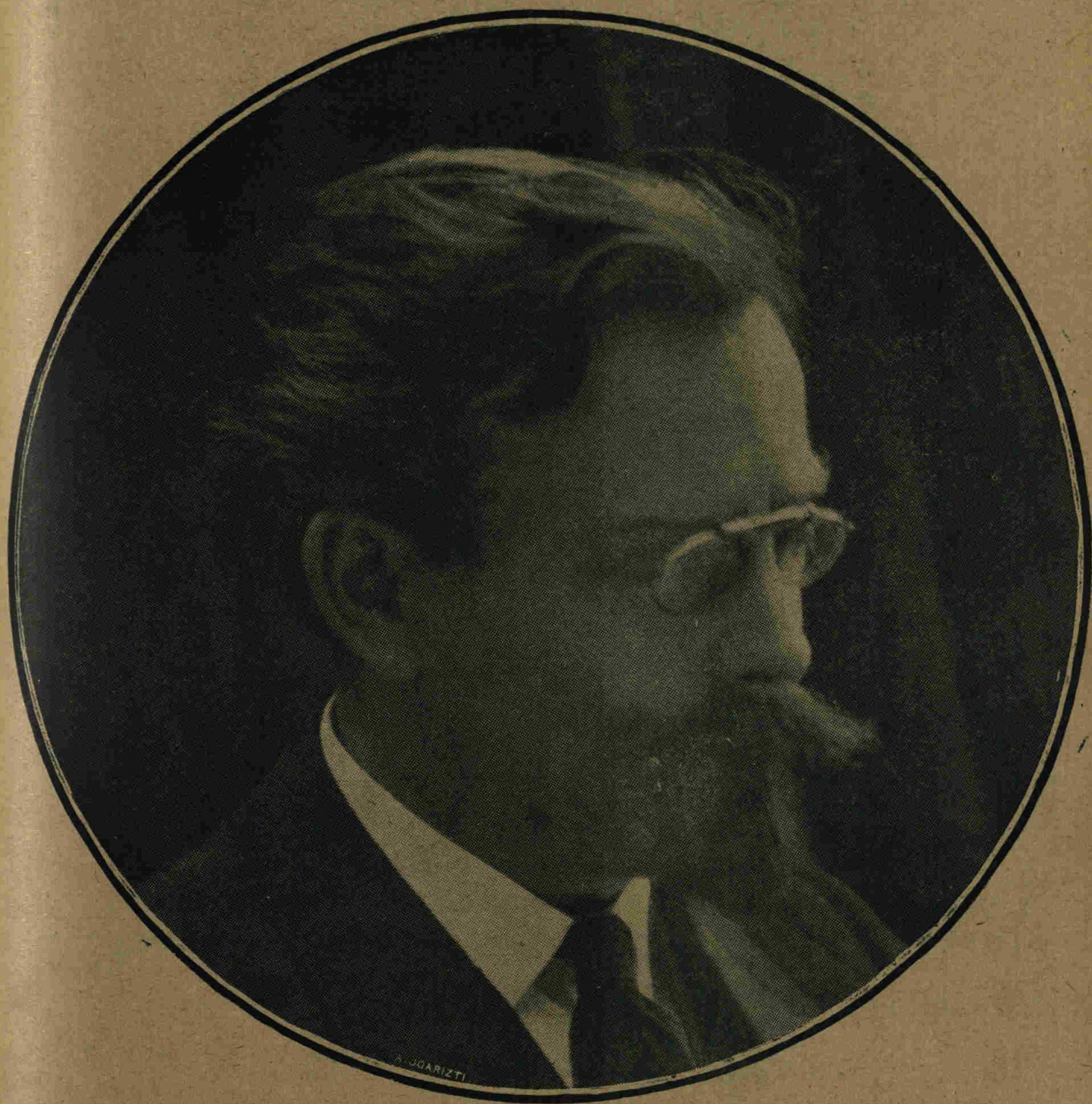

EL TEATRE CATALÀ

El Mestre MATEU CRICKBOOM

Any I ■ Núm. 37
9 de Novbre. 1912

20 cènts.

Primer folletí de 32 pàgines de L'ETERNA QÜESTIÓ, de l'Avelí Artís

EL TEATRE CATALÀ

REVISTA SETMANAL ILUSTRADA

: EXTENSA INFORMACIÓ GRÀFICA I LITERÀRIA DE L'ACTUALITAT TEATRAL CATALANA :
TEATRE CASTELLÀ : TEATRE EXTRANJER

20 PÀGINES DE TEXT

DE LES PRIMERES FIRMES DE CATALUNYA

32 PÀGINES DE FOLLETÍ

DE LES OBRES TEATRALS DE MÉS ÈXIT

PRESENTACIÓ ESPLÈNDIDA

PAPER COUXÉ :: NOMBROSOS GRAVATS :: TIRATGE EXCELENT

EL TEATRE CATALÀ es la millor revista que a Catalunya s'ha publicat dintre'l seu caràcter i condicions econòmiques

SURT ELS DISSABTES

Número corrent: 20 cèntims - Número atrassat: 40 - Atrassat sense folletins: 25

Suscripció: Espanya, 3 pessetes trimestre - Extranjer, 9 francs semestre

Administració: PORTA-PERRIÇA, 17, LLIBRERÍA ■ BARCELONA

EL TEATRE CATALÀ

ANY I

BARCELONA : 9 NOVEMBRE 1912

NÚM. 37

DOLORS VELÁZQUEZ, notable primera actriu de la companyia den Calvo

CRÒNICA

SENTIM la grata fruició de veure com van adquirint realitat coses amorosament cobejades per nosaltres.

Des dels començos d'aquesta publicació que havem clamat persistentment perquè fos possible arrelar un ideal que'l creiem de resultats eficacíssims i aventatjosos pera'l pervindre i prosperitat del nostre Teatre Nacional.

Repetides vegades havem senyalat el fet de que, més que altra cosa, lo que podria fer perillar la vida de la nostra escena seria una possible manca d'actors que poguessin reflexar en les taules les inspiracions dels nostres dramaturgs, satisfent alhora una necessitat patriòticament sentida pel nostre públic.

Els actors catalans deserten del seu teatre pera acullir-se a escenes forasteres, i aquest èxode sembla a menaçar, en alguns moments, la vitalitat de lo que es una gloria legitima de Catalunya.

Cal nodrir amb elements valiosos els rengles dels nostres artistes dramàtics, suplir amb aventatge les baixes experimentades i les que puguin venir; havem de reconstruir amb base sòlida lo que ha semblat estar a la mercè de qualsevol malèvol vent que volgués destruir lo afanyosament construït amb amor i entusiasme, però també es indispensable encaminar una generació d'actors no nascuts espontaniament i fent art a les palpentes, amb coneixements empíricament adquirits, sinó saturats d'una educació, que multipliqui i refini llurs aptituds naturals, creant adequats orgues d'expressió que no desmereixin de lo que es i ha d'esdevenir el nostre art dramàtic.

Varem fer una crida als aficionats que actuen en casinos i societats, i ben pocs es dignaren respondre a la nostra invitació generosa. En canvi, es motiu d'alegria pera nosaltres el que les adhesions rebudes siguin d'una aital calitat i responguin a uns entusiasmes tant ferventment sentits

que'ns compensin de les desil·lusions sofertes. Ja havem sabut distinguir els que fan comedia per sport dels que hi dediquen tota la seva fe i bona voluntat: a uns i altres es farà justícia en el seu dia i hora.

L'honorable Diputació provincial de Barcelona, que tantes proves té donades d'estar a tota hora al costat de lo que vol dir cultura catalana, ha volgut procurar pera l'estabilitat i gloria del Teatre Català, i pera donar-ne proves, organitza i subvenciona uns cursos d'art dramàtic català, d'acord amb el Conservatori d'Isabel II, instalat en el Gran Teatre del Liceu.

L'encarregat d'explicar aquest cursos no havia d'esser objecte de discussió; hi ha un nom prestigiós i digne que surt espontaniament als llavis quan se tracta d'homes que sàpiguen de coses de teatre. Dir Adrià Gual es sentir-se l'ànima optimista, somniant en un demà de victòria pera'l teatre català després de pensar lo que aquest il·lustre compatriota ha fet per la grandesa de la nostra dramàtica.

L'Adrià Gual, pels seus coneixements, per tota la seva vida prodigada a dignificar el teatre en totes les seves manifestacions, es indiscutiblement l'indicat pera ensenyar com se fa art i com se representa. Ademés, posseeix en Gual una qualitat valiosíssima de la qual en aquest cas cal fer-ne especial esment: sab descobrir, a través de la crosta dels vicis i amaneraments adquirits, les aptituds que poden esser aventatjosament aprofitades pera una superior finalitat artística.

La comanda que s'ha fet a l'amic Gual es una seguretat de triomf pera l'idea que ve a tenir feliç compliment.

Avui no podem fer altra cosa, al parlar d'aquest aconteixement, que felicitar-nos d'haver encertat en insistir, un dia i l'altre, en una idea transcendental, i pregar a la vegada als nostres amics que donguin tot el seu escalf a l'*Escola d'art dramàtic català* que està a punt d'obrir-se.

El toc de clarí ja està donat: en el número vinent parlarem de nou d'aquest assumpte amb prous detalls i amb igual satisfacció.

ENDREÇA¹

L'Adrià Gual, com saben els nostres llegidors, té una obra titulada *Don Joan*. De la seva valua'n respondrà'l fet de que ha estat traduïda al castellà per l'Eduard Marquina i de que la companyia de la Guerrero la té en estudi pera oferir-la al públic molt aviat.

Al davant de l'original hi va una endreça que nosaltres insertem a continuació, rendint tribut a la tradició de *Don Joan*.

L'endreça es sempre un acte d'amor altíssim.

Endreça a qui's coneix del cert, a qui viu aprop nostre, ve a esser la perfecta comunió, la fi d'una gesta, el principi d'una altra, i aquestes, lligades pel temps, marquen el passar dels homes damunt la terra.

Endreçar a la vaga visió de lo amat en les ansies de la vida, es acte d'amor diví.

Jo així endreço avui; i per la virtut de l'endreça sento davallar damunt meu la divinitat dels descreguts amors.

Nuvolades de primerenques joies he vist passar pels firmaments, ont vaig llegir lo que després la feble mà escrivia; nuvolades que en l'esplet de ses albors presentien la xardor rogenca dels cap-vespres, i els daurats estrips que l'alba canten; nuvolades immenses, romiatges de verges de blanc, ben habillades, destacant estridents damunt la blavor calda i pesanta, evocadora dels cels napolitans; chor d'anhels incendiariis sota'l mantell de la castedat; llampecs a través les ales de la coloma, flames sortint del càlzer del liri blanc..., nuvolades... nuvolades menaçant engolir la terra; presagis de tempestes luxurioses que'ls núvols fonen i la terra deixen de nou florida, més que mai flairanta!

Es ben be a vosaltres a qui endreço, oh belles dònes dels primers esclats, que feu cap a la mort amb el mitg-riure als llavis, heroic, inestroncable; vosaltres, les mestresses d'aquest món que us eternitza en el comès de mares i us oblida en la gesta transitoria de la bellesa que porteu a fira; les víctimes del goig menut, les excelses deeses de l'etern sacrifici, que al despertar a la vida de les frenètiques passions trobeu menut el món pera emplaçar-hi tant anhel... I al seguir dels anys, feu món d'una cambra pulcra i neta, ont sospireu no més per la joia dels pocs i ben comptats que us volten.

Qui més que vosaltres es font de veritat i poesia? Vosaltres que estampada porteu en lo pregon de vostre ser l'ensenyà de la

passió desbordant, amb l'estigma de l'etern sacrifici ben fort lligada.

A vosaltres, doncs, endreço l'obra meva.

Divina endreça que covarà en el cor de pressentides mares, la faig a pler, perquè davalla damunt meu la pregonada divinitat dels desconeguts amors... I encara millor si, en forma de belles recordances i mil benediccions, la testa'm volten enllà del temps de la velluria meva, cas d'alcantar-la.

Així m'apar que sembro a mon entorn una llevor de joventut eterna... I es per això que a vosaltres el meu *Don Joan* endreço.

ADRIÀ GUAL

□ □ □

UN "TENORIO" CURIÓS

L'actor italià Maieronì, molt celebrat i aplaudit pels nostres pares, en una interpretació del popular drama den Zorrilla

Com se veu, l'indumentaria que en Maieronì usava pera fer el *Don Juan* no pot esser més castiçament espanyola. L'Enric Jiménez, el nostre primer actor, que conserva carinyosament la fotografia que avui reproduïm, ens l'ha facilitada pera que poguessim oferir als nostres llegidors aquesta nota curiosa.

¹) Retirat del número anterior, per excés d'original.

Un dels elements imprescindibles en la vida del teatre, que treballa també sense l'esperança d'una gloriosa consagració, es l'apuntador.

La seva labor no passa desapercebuda pera'l públic com la labor del traspunt. Aquest treballa entre bastidors, i l'apuntador en primer terme, davant del teló, mitg entre'l públic i entre l'escena, encufornat en la migrada caixa-torna-veu — coneguda pel nom de petxina — que l'aclofa fins a mitg cos sota terra pera dissimular-li la impolidesa de donar l'esquena al públic, però que no consegueix distreure an aquest de la convicció de que dintre l'imprescindible òval carmesí representa'l seu paper, que es el paper de tots, l'apuntador.

Quan el públic s'impacienta després d'un entremitg massa llarg, l'apuntador es el primer que logra calmar-li les impaciències. Així que damunt les auries coloracions del teló hi reverbera el seu llum, un «ara...!» allargaçat s'exhala, i seguidament s'encenen les bateries i el teló s'enlaira.

L'apuntador, — que també es conegut pel nom de consueta — es una víctima del públic i dels actors. Reb de l'un i dels altres les censures i de ningú l'aplaudiment.

Quan se representa una obra de «cucurulla», que vol dir que'ls actors no s'han mirat el «caudal», l'apuntador se veu obligat a forçar la veu, i per tornes, mentres el públic s'indigna en contra d'ell, els actors li donen la culpa d'haver quedat malament.

De totes maneres, amb l'apuntador no s'hi pot jugar massa. Porta a les butxaques una de les set claus de l'èxit, i quan massa se l'apura... també's venja.

Al Romea, fa alguns anys, l'apuntador va tenir algunes qüestions amb el primer actor. Mireu si'n deuen fer, d'anys, d'això, que quan succeí estava en el ple de l'èxit La creu

de la masia. I era una nit que's representava aquesta obra.

El primer actor, com es natural, feia'l «Roc».

Quan estava recitant una d'aquelles tirallongues de versos assegut als graons de la creu, i que descapdellava sense entrebancs, perquè se'ls sabia de memòria, l'apuntador, en veu baixa, l'anava advertint:

— T'ha caigut una patilla...

L'actor ja'l sentia i estava anguniós. Recitant, dissimuladament, se portava les mans a les galtes pera saber de quina s'havia després la patilla; no gosava girar-se ben bé de cara al públic perquè aquest no notés la falta, i el consueta, cebant-se en els dubtes de l'actor, li repetia:

— T'ha caigut una patilla...

Quan ja anava a acabar el seu monòleg, l'actor se portà resoltament la mà a una de les galtes, i trobant-hi la patilla — com també se l'hauria trobada a l'altra galta! — se l'arrencà dissimuladament.

El públic se'n va recordar una llarga temporada.

L'escarment, però, no va ser exemplar, i avui encara continua el pobre apuntador treballant, ignorat i no ignorat, com un esperit, que es esperit quan tot marxa com una seda i es blanc de censures quan un entravanc sorgeix.

L'únic que pot aconsolar-lo es que quan un públic barbre exterioritza els seus entusiasmes amb llençament d'hortalices, la petxina protegeix el seu cos de tot perill, i pot escabullir-se burlant les ires dels «morenos».

PUCK

TEATRE EXTRANGER

BARCELONA

Gran Teatre del Liceu. — La primera funció de la temporada fou verament solemni.

Butaques, llotgetes, pisos alts, tot estava completament ocupat, i el nostre gran teatre ofería un magnífic i superb cop de vista.

Se cantà la magistral obra den Wagner *Sigfrid* amb felicitat, sense que per això, en conjunt, ens produís la sensació de cosa perfecta.

La senyora Kaftal i els senyors Rousselière i Silveti, interpretadors dels principals personatges, cantaren la seva part amb gran valentia i admirable expressió de matisos.

El tenor Rousselière, que cantà en francès, no sense la consegüent sorpresa dels nostres *dilettanti*, donà tal força i relleu a alguna de les situacions més culminants de l'obra, que'l públic, suggestionat per l'art i la mestria del notable cantant, l'ovacionà sorollosament. En aquest sentit podríem esmentar el penúltim nombre de l'obra, i sobre tot el duo final.

El mestre Falconi conduí l'obra amb admirable destresa, demostrant coneixement a la perfecció. En els principals passatges sapigué treure de l'orquestra un colorit brillantíssim.

Juntament amb els demés intèrprets de l'obra hagué de sortir a rebre els aplaudiments de la concurrència.

PARÍS

Aquesta setmana ha estat pròdiga en estrenes, sobre tot d'obres esperades amb interès. Cal dir que fóra del treball cuidat i excelent dels artistes francesos, que no desentonen mai, les noves produccions, en general, han desilusionat. Francament, malgrat la propaganda i el reclam que's fa a moltes obres estrenades d'un quant temps ençà, lo cert es que'l teatre francès passa una crisi que'n podríem dir d'*inspiració*. Les consideracions que aquest fet ens suggereix les exposarem un altre dia, basades en opinions donades per valiosos elements intel·lectuals de la gran nació francesa.

I ara anem a resumir lo més important que ha tingut lloc aquests dies.

Comédie Française. — Grans idees, exposades amb un estil brillant i un aticisme refinadíssim, comprèn la nova obra *Bagatelle*, den Paul Hervieu. El cèlebre escriptor es, abans que tot, un filòsof, i per això en les seves produccions hi predomina la tesi filosòfica, amb evident perjudici, moltes de les vegades, de les condicions literàries de l'obra. L'Hervieu dialoga excelentment, però abusa, en determinades ocasions, de llargs discursos, exigits per aqueixa doble naturalesa de dramaturg i filòsof a la qual havem aludit.

Val a dir que en *Bagatelle* es ont l'Hervieu se presenta més robust i més delicat alhora. Comedia

perfectament moderna, té reminiscències de Molière. Ja hi es, el filòsof, però hi intervé subtilment, fent-nos endevinar les veritats, no dient-nos-les amb llargues parrafades.

El fonament principal de l'obra es que les grans tragèdies dels cors, les passions humanes, els estats anímics, les preocupacions socials i les exigències dels costums no són altra cosa que *bagatelles*, coses sense importància, que puguin deturar el curs de la vida ni canviar les lleis immutables de la natura.

Atrevida es l'idea, però desenrotllada amb art i sobrietat. De falsa ho es, l'obra, però encanta per la fina ironia que hi resplendeix. Hi ha pessimisme i amargor, en *Bagatelle*; res existeix, pera l'Hervieu tot trontolla i cau, no més queda l'amistat, afecció, immutable, fortament arrelada en el cor de l'home. I un se pregunta: si havem presenciat tres actes veient com amor, art, totes les exquisiteses del sentiment s'ensorren o's fonen, per què ha de restar sols l'amistat? Quin privilegi té sobre'ls altres afectes de l'ànima? Cau el teló i l'Hervieu no'ns ho explica.

Opera. — L'Alfred Bruneau, el compositor de *L'attaque du moulin*, ja conegut del públic barceloní, ha volgut donar proves d'originalitat en la nova producció *Les bacchantes*. Sobre una tragèdia de l'Eurípides en Bruneau escriu la seva música, però donant una importància grandiosa i excessiva, cal confessar-ho, a la part coreogràfica, que omple quasi tota l'obra. Aixís es que s'anuncia: «*Les bacchantes*, BALLET en dos actes». Ballet i Eurípides! No sé per què sembla que aquests dos noms no s'avenen, i en la forma en que'ls ha tractat en Bruneau, encara menys. Es precis dir que'l famós compositor no ha estat gaire encertat en el seu intent, perquè *Les bacchantes* se ressenten d'esser un ballet i no una dansa, que, mal que mal, era lo que s'havia de fer amb l'Eurípides, sempre admetent el *parti pris* del músic. Fóra d'això, la música es excel·lent, però sense disminuir el valor d'altres produccions d'en Bruneau.

Opéra Comique. — *La danseuse de Pompei*. Una altra òpera-ballet, i preguem a Deu que la moda no s'escampi. L'originalitat d'un pot esser bona, l'imitació dels demés, perversa. No cal explicar arguments. Fóra de la música, lo que té més importància en dita obra són els conjunts de dansaires i els efectes plàstics del decorat i les masses. Una bona direcció ha donat vida i moviment armònic a l'interpretació de *La danseuse de Pompei*. Llàstima que no poguem dir lo mateix del decorat, que no estava pas en relació amb els anuncis de coses sorprenents que s'havien escampat per tot arreu fa prop d'un any. Es el defecte de les campanyes exagerades: produir el desengany i la desil·lusió davant de coses que altrament haurien estat acceptades si no amb entusiasme, al menys, millor que ara. La música, de Jean Nougues, cap cosa excepcional. Molt be madame Marguerida Carré en l'interpretació de «Nonia». Intervé en l'obra, com a dansaire, la cèlebre Cleo de Mèrode, sense produir cap admiració extraordinària.

En resum, una equivocació.

Renaissance. — Ja havem dit varies vegades com el talent de la Marthe Régnier encerta a interpretar tipus que salven una obra. I quantes n'ha salvades, de produccions incolores i febles, el treball personal de l'eminent actriu.

Sembla que hi hagi interès, per part d'alguns dramaturgs i comediògrafs, d'escriure pel gust d'escriure, sense donar emoció a les seves obres ni revestint-les d'un interès honrat que no acudi als trucs del vaudeville.

Aixís en Pau Gavault ens dona, en quatre actes, un argument que amb prou feines cabria en un. *L'idée de Françoise* es un altre vaudeville ont les situacions són dutes artificiosament i *perquè sí*, sense esser determinades per l'evolució interior dels personatges.

No dubtem que la comedia tindrà èxit, però'ns resistim a creure que passi a la posteritat. Tot lo que fa riure agrada, i mentres això sigui, tractem la vida en *vaudeville*, que ja que'ls *ballets* agraden també hi reduiran la música els compòsitors, que això ve a dir l'*élite* artística de París, encara que sembli mentida.

NOTICIARI D'ITALIA

La casa de Repòs per músics a Milano

Es, per mi, l'obra més gran que feu en Verdi.

Ja, d'altres vegades que havia estat a Milano, desitjava visitar-la aquesta casa, però les traves que hi posen, d'una part, i d'altra la por que tenia de passar una mala estona, me'n feien desistir sempre, del meu desitg.

Mes aquesta vegada les traves s'han fos, degut a la gentilesa de la casa Caramba, y també a les facilitats que'm donà la casa Ricordi.

Mercès an elles, doncs, i no sens acreditar, per això, la meua personalitat de corresponsal d'EL TEATRE CATALÀ, se m'obriren les portes d'aquella casa.

Confesso que la vellesa es de les coses que més por me fan i més respecte m'inspiren, i es per això precisament que mai he pogut veure serenament el primer acte d'aquella obra admirable del nostre Iglesias: d'*Els vells*.

Com, doncs, visitar la «Casa de Repòs pera músics», sense tenir de sofrir per una bella estona la visió d'una vellesa pobre i plena de records de grandeses que foren?

No obstant, la curiositat pogué en mi molt més que la por d'un sofriment passatger, i vaig anar-hi.

Es, aquella casa, un veritable baluart contra tota desventura.

Repòs tranquil de velleses que, per moltes coses de la vida, són pobres, sens voler dir mai per què!

Quan entres, amb paraules encobertes, que tot seguit comprens, te diuen que no preguntis res a ningú, i aquest prec se't fa més emocionant encara quan en un mosaic, en lletres d'or, llegeixes: *No amargueu la vida als vells*.

No, no ho faré pas jo!

Fortuna que tot lo que veus, encara que sigui d'una casa d'aquella mena, es alegre, polit i clar, d'una claror que asserena l'esperit.

Menjadors, dormitoris, sala de banys, tot, tot es posat per mans que d'estimar als vells ne saben com ningú.

A més d'aquestes dependències, necessaries pera el manteniment i el bon viure de tants vells i velles, hi ha el museu de records del mestre Verdi, el saló de concerts, ple de quadros i esculptures de gran valor artístic, la capella, i, finalment, al fons

del jardí, la cripta ont reposen les despulles del que fou fundador d'aquella admirable obra de caritat: del mestre Verdi.

De monuments ne té, a Italia, molts, el mestre Verdi, fins d'indignes d'ell, però la «Casa de Repòs pera músics» es el més gran i el que restarà com una fita que marca el camí de la Caritat.

Són més de cinquanta, entre homes i dones, els recollits en aquella Casa, i tots estan tranquils, recordant, qui més, qui menys, altres dies més feliços, en que'l pensar en la vellesa era cosa de deixar-ho per demà.

El jardí es senzill, els arbres grans hi manquen, i es per això que al entrar-hi ja veieu tots els vells i velles, qui llegint, qui fumant, qui parlant i discutint de mil coses diverses.

Les dones, totes ben vestides, sense aquella uniformitat de casa de pobres, alegren aquell quadro confortador.

L'una cus, l'altra broda, amb unes ulleres totes estranyes, i les altres parlen, qui sab què.

A l'entrar jo al jardí n'hi han que giren la cara; altres, encuriosides, pregunten, qui es que va a neguitejar el seu repòs, mentres una, que jo donaria no sé'l què per saber qui es, me pregunta per Barcelona.

Té un parlar amb marcat accent piemontès, i les seves faccions denoten haver estat d'una bellesa extraordinària.

De maneres distingidíssimes, té un posat altiu i un mirar fit a fit que sembla vulga fer abaixar la meua vista.

M'assegura que coneix molt Barcelona, per haver-hi estat diverses vegades, ja fa molts anys, i afegeix que al seu dormitori hi té un retrat, que sempre li recorda una persona catalana que l'havia estimada molt.

«— Ja sé, ja, — diu — que la vostra Barcelona es tota una altra.

»Qui pogués tornar-la a veure com abans!

»I, digueu-me, per favor: se conserva amb tota l'esplendidesa d'abans un carrer que porta a una iglesia que'n diuen Santa Maria?

»Quines botigues d'argenter hi havien! Veritat, senyor?

»Encara hi són?»

«— No, no hi són; part es a terra; aquell carrer i lo que queda són botigues sense cap importància. —»

Semblà com si per la seva ànima passessin els anys com una tramontana, i refent-se'm preguntà:

«— I la Rambla de les Flors?

»Que bonica! Quantes flors, i que hermoses! Quin passeig, Deu meu!

»Veritat, veritat que encara hi es? —»

Sentir parlar an aquella velleta de Barcelona i d'una cosa tant nostra com es la Rambla de les Flors, me va commoure, i li vaig respondre:

— Sí, que hi es, encara, i tant hermosa com quan vos la veieu, senyora; es el nostre orgull, la Rambla; la nostra ànima, tota voltada de flors!

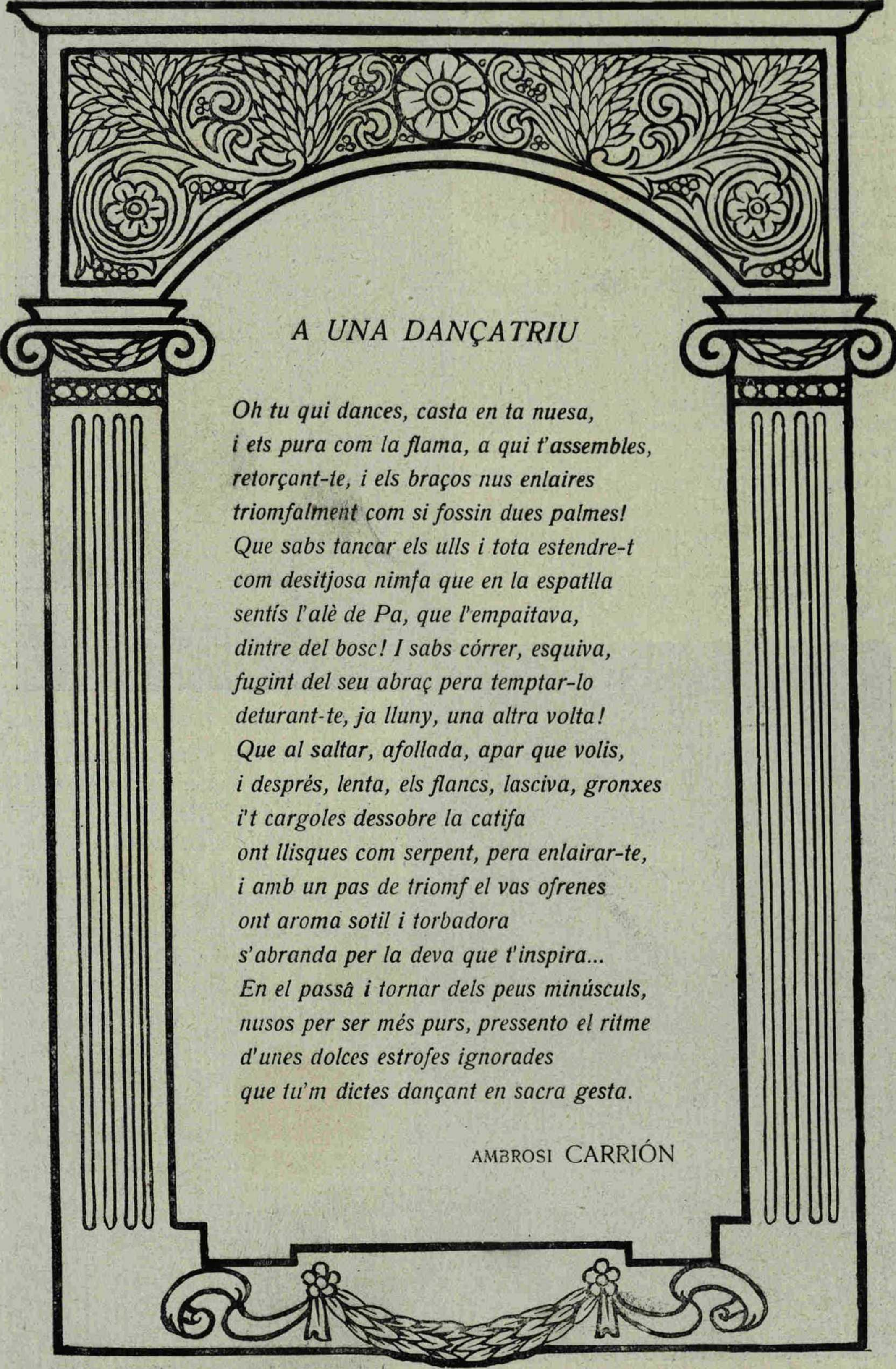
Va allargar-me la seva mà, i jo la meua, que ella estrenyí efusivament, mes sens dir ni una paraula...; plorava, i jo també.

Tots dos d'anyorança!

R. VILARÓ I GUILLEMÍ

Venezia, Octubre 1912

A UNA DANÇATRIU

*Oh tu qui dances, casta en ta nuesa,
i ets pura com la flama, a qui t'assembles,
retorçant-te, i els braços nus enlaïres
triomfalment com si fossin dues palmes!
Que sabs tancar els ulls i tota estendre-t
com desitjosa nimfa que en la espatlla
sentís l'alè de Pa, que l'empaitava,
dintre del bosc! I sabs córrer, esquiva,
fugint del seu abraç pera temptar-lo
deturant-te, ja lluny, una altra volta!
Que al saltar, afollada, apar que volis,
i després, lenta, els flancs, lasciva, gronxes
i't cargoles dessobre la catifa
ont llisques com serpent, pera enlairar-te,
i amb un pas de triomf el vas ofrenes
ont aroma sotil i torbadora
s'abranda per la deva que t'inspira...
En el passà i tornar dels peus minúsculs,
nusos per ser més purs, pressento el ritme
d'unes dolces estrofes ignorades
que tu'm dictes dançant en sacra gesta.*

AMBROSI CARRIÓN

Les estrenes del Sindicat

Els Segadors de Polònia

EN Josep Burgas es un dels escriptors més estimables de Catalunya. Amb la seva discreció i el seu talent ell va produint sense fatigar-se, desitjós de que les seves obres aconseguixin una polidesa absoluta i tinguin la sabor dels fruits madurats pacientment.

El segadors de Polònia, l'episodi dramàtic estrenat dissabte darrer, respon en absolut a la manera de fer de Burgas. No es pas una obra definitiva, però sí un esboç estimable, aont els accidents dramàtics hi estan apuntats amb la traça característica de l'autor de *Jordi Erin*.

Se tracta d'un moment de la revolta dels polonesos contra'ls russos a darrers del segle XVIII. Tota la tragedia de les reivindicacions populars esclata amb una força dramàtica interessant i intensa.

L'Emilia Baró en «Els segadors de Polònia»

L'estil robust dels versos, ple d'imatges valentes i intencionades, contribuï poderosament a donar relleu als episodis del drama, d'una acció tant sumament encertada i justa, que fan dependre de tota l'obra una forta vibració d'humanitat.

L'obra triomfà sorollosament el dia de l'estrena i ha seguit i segueix triomfant cada dia, i el públic s'hi entrega i aplaudeix amb entusiasme, però no per inconsciència, sinó perquè aquest episodi té moments de gran emoció, que vibren i fan vibrar. Cal dir, a més, que l'estructura teatral d'*Els segadors de Polònia* es ben ferma i segura.

I ara parlem de l'interpretació. Magnífica, portant-se com una gran actriu que es, amb una acuradíssima dicció, esplèndida de gest, emocionada i tremolosa sempre, com calia a l'estat del personatge, l'Emilia Baró.

Fots. Roca i Busqué

Una escena d'«Els segadors de Polònia»: Srs. Tor, Daroqui, Sirvent, Bozzo i Casanovas

En Viñas, ferm i valent, ple d'amarga ironia a voltes, altres ardit i exaltat, donant una tant justa plasmació al protagonista que seria difícil trobar-lo més fidel en altre.

Molt be en Capdevila, no fugint mai de lloc, i donant sempre mostres d'esser un dels nostres més cultes actors, podent-se dir el mateix de Tor, ben ferm i precís, i de Bardem, clar de dicció i de *pose*. En Casanovas, ferm i corrut i autoritari. En

Bozzo, ple de caràcter anc que quelcom mancat d'emoció.

Unes justes i corretgibles observacions, com a *mot de la fin*: inversembables aquelles poques canonades, que no donen idea al públic d'una ciutat revoltada que enruna i crema palaus, idea que's referma a l'entrar el grup final de segadors, migrat, migradíssim pera haver assaltat una presó.

La presentació, regular.

WILLY

Escena final d'«Els segadors de Polònia»

Fots. EL TEATRE CATALÀ, per Rozas

TEATRE CASTELLÀ

BARCELONA

Romea. — Segueixen fins ara amb el *Petit café*, que sols s'ha interromput pera donar lloc a les obligades representacions del *Tenorio*.

En Giménez, l'Abadía, en Sánchez i en Guittart desempenyaren els principals papers del vell drama, guanyant-se molts aplaudiments del nombrós públic que acudí a veure el popular drama den Zorrilla.

Tívoli. — Dimecres va estrenar-se l'adaptació den Cadenas y el mestre Lleó *Princesitas del dollar*.

Aquesta obra no es altra que l'exquisida opereta de Leo Fall que ja coneixíem amb títols consemblants. No obstant, hem de reconèixer que d'aquesta nova adaptació ne surt l'opereta notablement millorada. Les innovacions que s'hi han introduït acusen la competència i habilitat den Cadenas pera fer aquestes coses.

En quant a la partitura, apareix també lleu-

gerament alterada, i el mestre Lleó hi ha afegit uns quants nombres de la seva cullita, alguns dels quals el públic feu bisar.

L'interpretació, bastant deficient.

Novetats. — *Don Juan Tenorio* ha omplert el cartell durant tota la setmana. I es que indubtablement en Ricard Calvo es el millor «Don Juan» que hem tingut aquest any.

Els versos den Zorrilla són dits pel popular actor amb aquell art tant especial, tant seu i tant del gust del nostre públic, que aquest se sent commogut amb el doll que surt de la gola den Calvo com si lo que sent fossin meravelles.

La Velázquez ha contribuït a l'èxit d'aquestes representacions fent una «Donya Inés» amb força gust i sentiment.

Els demés actors han contribuït a la bona interpretació de l'obra adornant la dicció dels versos amb *latiguillos* freqüents, però sense gaire resultat, car, per més que's digui, la manera de fer den Calvo es especialíssima i no es tant fàcil imitar-la.

Soriano. — *El golfo de Guinea*, den Parada i Giménez Carrere, ha obtingut un falaguer èxit.

Se tracta d'un sainet, si be d'acció quelcom deslligada, escrit amb una prosa fluida i xispejant.

Apart certes inversemblances en la manera de portar algunes situacions, l'obreta, en general, es ben observada, i els tipus que hi desfilen estan pinzellats amb bastanta fortuna.

La música que hi han escrit els mestres Vela i Brú, amb tot i esser inferior al llibret, té alguns nombres que's distingeixen per la seva factura agradable i joganera.

L'interpretació, excelent. En Bergés hi crea un tipus amb una tal justesa de composició i abundancia de detalls, que difícilment podria donar-se una cosa tant sobria y ben acabada. No en và es reputat en Bergés com un dels nostres primers actors còmics. Elegant i intencionada la senyoreta Oliver, i molt en caràcter la senyora Franch i els senyors Portas i Castillo.

Apol. — Les representacions a preu fet — 14 actes a la tarda i 14 a la nit! — de *Don Juan Tenorio* i *El nuevo Tenorio*, s'han comptat per plens. En Rojas, la Puchol, en Perelló i la Merceneta Ferrer, encarregats respectivament dels protagonistes, han sostingut els tipus amb molt aplom, rebent del públic bon jan inequívokes mostres d'entusiasme.

Ricard Calvo

EL MESTRE CRICKBOOM

HONRA la coberta d'aquest número el retrat del mestre Crickboom, que acaba de donar dos concerts a la Sala Granados, amb èxit ple i entusiasta.

En Crickboom no es pas desconegut dels barcelonins. Fa alguns anys, quan l'extingida Catalana de Concerts estava en son apogeu, el mestre Crickboom va venir, cridat per aquella entitat, a encarregar-se de la seva direcció. Ja aquí el mestre, se pensà per la Catalana fundar una escola de corda, que ell devia dirigir.

Però l'intent fallí. La Catalana poc després plegà, i en Crickboom, que ja s'havia naturalitzat entre nosaltres, fundà la Societat Filarmònica de Barcelona, i poc després la desitjada escola de corda, institució particular que meresqué les més plenes alabances, majors sabent que ell personament anava a salvar totes les dificultats presentades a la Catalana de Concerts quan intentà fer-ho.

Fora llarg explicar els sofriments que en Crickboom arribà a resistir pera seguir avant en la seva obra. Però, home de voluntat ferma i enamorat de la nostra ciutat, ell no s'aturava davant les dificultats amb que devia lluitar. Se sentia ja tant nostre, tant català i tant enamorat d'aquesta terra, que ell diu, ara que ja han passat tants anys, que aquí es ont més ha hagut de lluitar per la vida, però que encara no s'explica com va saber-nos abandonar. Les penalitats sofertes, els desenganys, els neguits, solament podia resistir-los qui, com ell, se considerava ja més català que belga, i era per ell un dolor deixar la terra catalana.

Ara feia sis anys que no havia estat a Barcelona. I, anyorant-la, ha aprofitat la *tour-née* que amb el seu *trio* ha fet per Espanya pera venir a la nostra ciutat, abans d'empendre'l retorn cap a Bèlgica, a donar dos concerts en companyia den Granados.

De l'èxit d'aquests concerts, aont en

Crickboom s'ha presentat exuberant, com sempre, de facultats i talent, no hem de parlar-ne per haver-ho fet ja extensament la premsa diària.

Desitgem a l'ilustre hoste que l'estada entre nosaltres li hagi estat amorosa, i fem vots per tornar-lo a veure ben aviat.

□ □ □

«THEATROCRACIA»

EL solt que publicàrem la setmana passada referent a la creació de l'agrupació que porta'l nom amb que encapçalem aquestes ratlles ha motivat la següent carta, que hem rebut i publiquem, reservant-nos pera un moment que tinguem d'humor el contestar-la.

« Senyor director d'EL TEATRE CATALÀ.
Present.

Molt senyor meu: He vist amb veritable extranyesa que en el nombre 36 de la vostra Revista, dedicada a l'expansió de les notícies de l'art del teatre, s'inserta una notícia ont se dona compte de la creació de *Theatrocracia*, com a entitat les forces de la qual han d'esmersar-se en conduir, guiar i orientar l'art dramàtic català.

No es, certament, *escherzando* que poden assolir-se'ls mellors i més fructífers resultats, i tant més ens ha sorprès l'actitut de la vostra expansió noticiària per quant creiem que la finalitat per vostès perseguida s'avenia un xic amb la nostra, o siga amb la de combatre rudíssimament l'analfabetisme de l'actual dramàtica catalana.

Vostè sab que la cultura catalana, malhauradament, no ha pas encara aconseguit la seva manifestació en les taules del nostre teatre; així, doncs, es indigna burla aquesta que ha fet la seva Revista. Els *theatròcrates* venen a fer quelcom més, que jo'm guardaré prou de manifestar, que organitzar temporades de teatre de casa, tant de casa, que recorden, per la seva constitució, les festes de la *gatzara continua*.

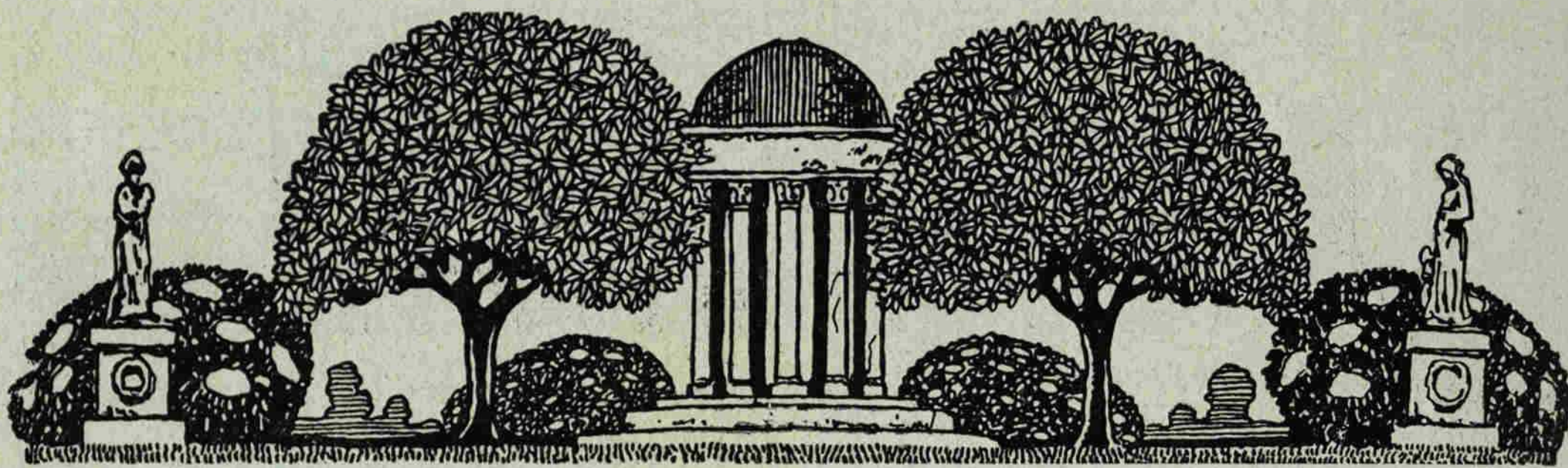
El nostre poble resta desorientat, orb, i això, malauradament, ha durat massa!... Monopolitzen el teatre gent d'una competència prou rudimentària pera que callem un instant més. La nostra acció, silenciosa, prometem que repercutirà amb estridència sense precedents. Ho demana aixís la cultura del nostre poble.

Lo que més ens astora es que un dels nostres vos hagi comunicat les orientacions de l'entitat que acabem de fundar, i que serà un lluminós avenir pera'l Teatre Català, lliurant-lo del vilipendi a que'l tenen sotmès certs esperits migrats que viuen tancats en la seva minça cabana, d'ont no's veuen horitzonts ni's respiren oreigs sanitosos de confortament i gaubança.

La nostra acció eixirà un jorn forta de plenitud i de vida, ubèrrima, triomfant i dominadora; alta i d'un meravellós somriure; d'una eterna juvenesa, tal com *Pal·las-Athenea* eixí en un jorn miraculós, per pietat dels homes i alegria dels Deus, de la testa feconda de Zeus.

Res més tinc de manifestar-vos en nom de nostra *Theatrocracia*, qual sentit segurament no arribaran a capir els esperits rutinàries.

THEATROCRATA III.»

INJUSTICIA

L Teatre Català es mort», exclamen molts amb mal dissimulada alegria. «El Teatre Català's troba actualment en tal estat de postració i de decadència que difícilment podran redressar-lo els seus incondicionals admiradors.»

Això es completament fals. No està en decadència el Teatre Català, sinó el teatre en general. Si, desgraciadament, no tenim un públic gaire nombrós que ajudi a portar a cap totes les iniciatives que tendeixen al desenrotllament i enaltiment de nostre gloriosíssim Teatre Català, tampoc el tenen les demés companyies castellanques que actualment actuen a Barcelona.

Formeu una companyia catalana que's dediqui exclusivament a representar obres lleugeres i antiartístiques; procureu que les actrius siguin ben sensuais i puguin mostrar al públic la blancor del seu pit i la carn sonrosada dels seus braços, i ja veureu com s'omplirà de gom a gom la sala d'espectacles, i quantes mans s'ajuntaran pera premiar el treball embrutidor dels artistes.

Què significa, doncs, això?

Significa que la societat actual es frívola i irreflexiva, que està mancada d'espiritualitat i que li plauen més les festes mondanes i els plaers enervants que'ls espectacles cultes que tendeixen a enlairar el nostre esperit decaigut.

Actualment té més fama i gosa de més popularitat un aviador, o un mímic que's val de la pel·lícula pera fer riure innocent-

ment, que un gran poeta o un gran artista.

L'art i la poesia, pera la majoria dels nostres contemporanis, són una cosa inútil. Nocapeixen la transcendència que té pera'ls pobles el conreu de les belles arts i de les lletres.

Fixeu grans cartells anunciant la celebració de una cursa de braus, d'un miting d'aviació, d'un *match* de lluita greco-romana, d'una festa en la qual hi prenguin part les estrelles més brillants del cel del desvergonyiment, i no tindreu prou espai per enquibir-hi tota la gent que acudirà a la vostra crida.

I, en canvi, si anuncieu la celebració d'un concert i indiqueu que s'interpretaran obres de Beethoven, Mozart, Bach o de tants altres genis que'ns han llegat obres immortals, haurà, el pobre concertista, el pobre músic que viu ilusionat i creu que la música interessa a tots els homes, de tocar davant d'un públic poc nombrós i potser poc entusiasta.

No demanem pas, certament, que tots els homes sien sacerdots de la bellesa, però desitjaríem que hi haguessin més devots i molta més espiritualitat.

Perquè, creieume, amics llegidors, un poble que no s'interessa per l'art ni estima la poesia, tampoc sabrà estimar el veritable teatre.

Segurament els catalans de l'avenir se meravellaran de que, tenint la literatura catalana tant grans poetes i tant bons escriptors, no tingui més entusiastes i admiradors.

A Catalunya s'ha obrat un gran miracle. Després de dos segles de passivitat i atuiement el poble s'ha redressat, i d'aquest re-

dressament n'han eixit grans homes. Això tothom ho sab. Però lo que no sab tothom es el mèrit d'aquests homes ni les obres que han produït.

El segle XIX ha estat gloriosíssim pera Catalunya. La literatura catalana, lo mateix que la francesa, han tingut en el mateix segle els poetes més humans i els de més força emotiva. Naturalment que la literatura francesa té una tradició gloriosa que no té la nostra, i que ha tingut un Ronsard en el segle XVI, un Corneille i un Racine en el segle XVII i un Chénier en el XVIII, capços ells sols d'immortalitzar una literatura.

Però el gran segle de la poesia lírica francesa, lo mateix que de la catalana, es, com hem dit, el segle XIX.

La nostra literatura, i ho podem dir ben alt, ha tingut els poetes més humans i més emotius d'Espanya.

La lírica catalana es molt superior a la lírica castellana. No ha tingut aquesta última un Mossèn Cinto ni un Maragall, ni té actualment un Guimerà.

Tots els gloriosos poetes del segle XVII són escriptors de molt rar ingeni, molt pulcres, de moltíssim talent, però, al nostre modo de veure, no són poetes. Nosaltres tenim altre concepte de la poesia. Podem anomenar poeta a Góngora, per exemple, que tant de mal ha fet, amb la seva exageració i petulancia, a moltíssims poetes castellans? I no parlem dels poetes romàntics del segle XIX que, exceptuant Becquer, resulten un bon xic cursis i carrinclons.

Espronceda, per exemple, el més cursi de tots i tal volta el més admirat per les seves poesies eròtiques, no més sentia predilecció per les coses més baixes i més grolleres de la terra, i mai escrigué un sol

vers en un veritable moment de bellesa.

Algú ha comparat el nostre Bartrina a l'Espronceda, i per cert que ho han fet sense raó ni fonament.

Bartrina era un savi, tenia un temperament inquiet i sabia estremir-se i emocionar-se fonament davant dels misteris impenetrables de la naturalesa; i l'Espronceda era un ignorant, segons ell mateix confessà en certa ocasió, i no tenia altra qualitat que saber versificar d'una faisó meravellosa.

Com hem dit, doncs, no té raó de ser l'actual decadència que s'observa en tot lo que afecta l'esperit, perquè hem tingut i tenim homes de gran valer que poden, amb els pinzells o amb la ploma, immortalitzar la raça.

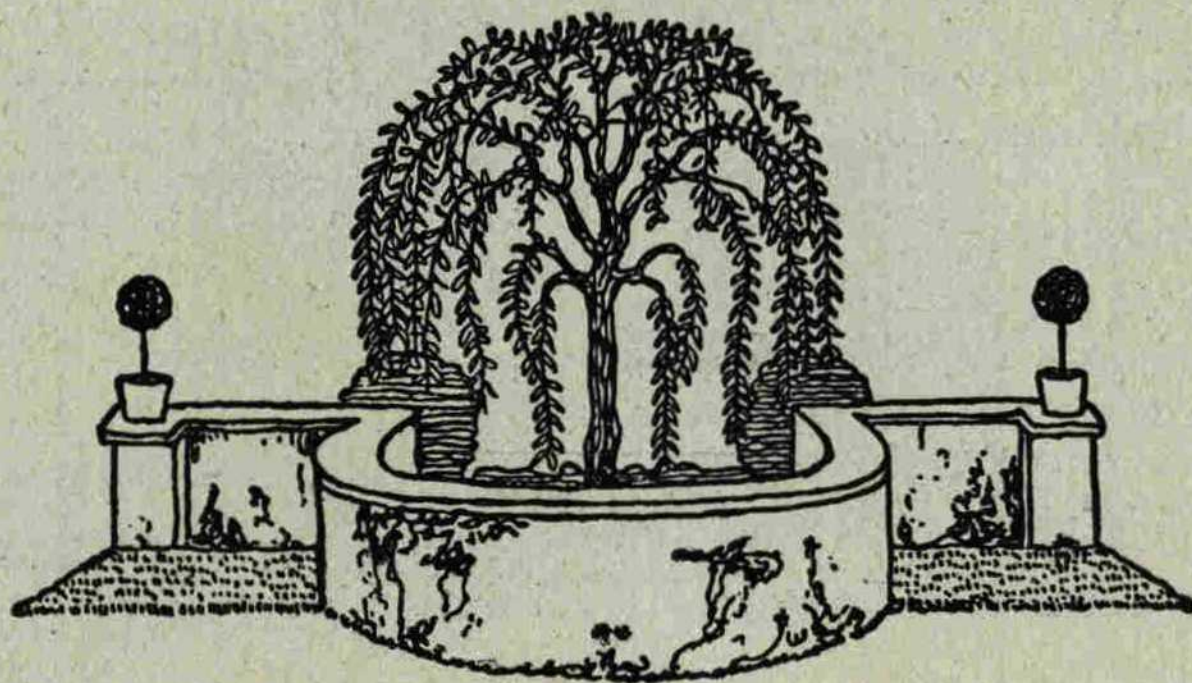
Cal no més un xic més d'amor per les nostres coses i un poc més d'entusiasme per tot lo que tendeixi a l'enaltiment de la nostra Patria desvalguda.

El Teatre Català no mor ni pot morir, perquè Catalunya es viva, i mentres hi hagin catalans hi hauran entusiastes del Teatre Nacional.

Admirem tot lo que produeixin altres literatures més fortes que la nostra, però no siguem esclaus d'elles, ni menyspreuem tot lo que es consubstancial nostre i ens dona fesomia i personalitat propries.

Si volem que Catalunya sia gran, rica i pròspera, hem de recordar-ns que no sols de pa viuen els homes, i que es necessari que, ademés de les grans fàbriques que'l treball aixeca continuament arreu de la nostra terra, s'aixequin també temples destinats a honorar degudament l'art i la poesia que saben immortalitzar els pobles que'ls hi rendeixen culte.

JOAQUIM CIVERA Y SORMANI

TEATRE CATALÀ

BARCELONA

TEATRES

Espanyol. — SINDICAT D'AUTORS DRAMÀTICS CATALANS. — *Senyora avia vol marit* segueix en el cartell d'aquesta casa. Amb ella ha alternat *La bona gent*, que ha obtingut una interpretació excel·lent, aconseguint-hi en Piera un triomf en l'interpretació del protagonista.

El diumenge a la tarda's donà la darrera representació d'*El campanar de Palma*, amb un ple a vessar.

Avui s'estrena *La creu*, drama en tres actes den Colomer i Fors, posant-se a continuació el pas de comedia de l'Avelí Artís *L'eterna qüestió*.

Pera'l divendres que ve s'anuncia l'estrena de la comedia en dos actes, de l'Ignasi Iglesias, *L'home de palla*, obra esperada amb expectació.

Cercle de Sans. — Per la companyia que dirigeix el senyor Pubill va posar-se en escena, el passat dia 3, en aquest teatre, l'obra den Pitarra *Batalla de reines*.

Va esser representada amb molt acert, sobresortint per son notable treball les senyores Roca i Martí.

El senyor Pubill va estar també molt acurat.

Després desferen la comedia *La gran rifada*.

Pera'l dia 10 s'ha anunciat el drama den Josep Feliu i Codina *El nuvi*.

SOCIETATS PARTICULARS

ATENEU OBRER DEL DISTRICTE II. — La vetlla del passat diumenge representaren les sarsueles catalanes *Verdalet pare i fill*, *del comerç de Barcelona*, *Dorm* i *La barca*.

L'interpretació va estar molt ajustada per part de tots, sobresortint els senyors Garrigó i Viñalonga i la senyoreta Virgili. Els senyors Valls i Fàbregas, molt correctes.

ESCLAT ARTÍSTIC. — Divendres posaren en escena *Ditxós Tenorio!*, *La nit de Tots-Sants* i *Un bon debut*, respectivament, que assoliren una execució, la primera, quelcom deficient, i les dues darreres acertades, essent dignes d'elogi els senyors Corberó (A. i F.), Rufiandis, Prous i Marsillac. Al senyor Castellet se li nota manca d'estudi.

Barceloneta

ATENEU «MARQUÉS DE LA MINA». — El diumenge posaren en escena les comedies *Ditxós Tenorio!* i *La carretera nova*. Dels que hi prengueren part sols podem citar en Puig, en la primera, i en Rafart (J.), en la segona, que tingueren alguns moments acurats.

El conjunt, desajustat i mancat de direcció.

Gracia

CENTRE NACIONALISTA REPUBLICÀ. — El passat diumenge representaren el drama *Un manresà de l'any vuit*.

L'execució no passà de regular, per part de tots, notant-s'hi la falta d'ensaigs.

Sant Andreu

FOMENT ANDREUENC. — La nit del dia 31 se representà en dit teatre, entre altres, la comedia *Tot cor*.

En l'execució estigueren acertadíssims en Malgà, la senyoreta Casas i la senyora Casasas.

DE FORA

Arenys de Mar

ATENEU ARENYENC. — Diumenge, dia 3, va tenir lloc pels aficionats de Mataró una representació del drama *La mare*.

El senyor Gualba ens agradà força, com també la senyora Alentorn i el senyor Comas. Els demés arrodoniren el quadre.

El sainet *Indicis* feu riure molt a la concurrència, sobresortint-hi el senyor Illa.

Badalona

CENTRE BADALONÍ. — *Don Gonzalo o l'orgull del gec* fou l'obra escullida pera l'inauguració de la temporada en aquesta entitat. L'execució, excel·lent, a càrrec de la companyia Tarrades-Casas, que complagué a la distingida i nombrosa concurrència.

Pel dia 17, *La mare eterna*, a càrrec d'aquesta mateixa companyia.

TEATRE CERVANTES. — La companyia Panadès representà, entre algunes produccions castellanes, la divertida peça catalana *La porteria*.

SALA PICAROL. — Alternant amb pel·lícules i peces castellanes, representaren la comedia *La sospita*, a càrrec d'una companyia dirigida pel senyor Font, de la qual forma part la senyoreta Vallbé.

Capellades

LLIGA COMERCIAL. — Per Tots-Sants l'Agrupació Guimeriana posà en escena'l magnífic drama *La retreta*, l'execució del qual fou acceptable. Els senyors Domènech, Aloy, Tutusaus, Solà, Vives, Vergés i Sastre, i la senyora Pallarès, molt be.

Clogué la festa la comedieta *Una senyora sola*, molt ben interpretada, distingint-s'hi notablement el senyor Tutusaus.

Castellar del Vallès

PATRONAT OBRER. — *L'hereu de la ferreria* i *Qui no té pa...* foren les obres representades en

aquest teatre, essent ben jugades per tots els que hi prengueren part.

Girona

UNIO REPUBLICANA. — La secció dramàtica d'aquest Centre ha posat en escena *La mare*, den Rusiñol. L'interpretació, molt ajustada, sobresortint el treball dels senyors Riera, Busquets (Ll.), Grassot i senyoreta Ventura que reberen grosses ovacions.

Nosaltres felicitem a dits joves per l'interès que demostren pera posar obres catalanes en escena.

SOCIETAT OBRERA «LA AMISTAD». — *La creu de la masia*, den Pitarra, i *Dubtes* varen ser les obres escullides per l'agrupació dramàtica d'aquesta societat.

Sortiren ben arrodonides, distingint-s'hi les senyoretas Ventura i Suñer i els senyors Verdaguer, Briera (E.) i Bernadas.

La nombrosa concurrència aplaudí sorollosament als joves aficionats.

Granollers

L'ALHAMBRA. — El primer del corrent va estrenar-se el quadre líric-dramàtic *El cant del pirata*, essent executat molt be per tots els que hi prengueren part.

Lleida

CENTRE RADICAL. — Encara que sembli extrany, cada diumenge's representen en aquest centre obretes del teatre catòlic.

JOVENTUT JAUMISTA. — A l'arribar a l'hostatge d'aquesta societat ens enterem que, per acord de la secció dramàtica, se nega l'entrada als representants de la premsa, si no es pagant. Paguem i entrem.

Representaren *La dida*, l'execució de la qual anà molt regular, mereixent citar-se la senyoreta Gay (C.) i el senyor Ponsoda. S'hi notava molt, no obstant, la manca de direcció.

— El mateix dia se donà en aquest local la segona representació de *La dida*.

SOCIETAT «LA PALOMA». — El diumenge, dia 20, se donaren dues representacions de la comedia titulada *La cosina de la Lola*.

— Diumenge, dia 3, donaren en aquesta societat dues representacions de la comedia *A cà'n Taps*.

LA UNIVERSAL. — La vetlla del dia primer posaren en escena el drama *Fam d'or*. L'execució fou bastant bona, distingint-s'hi els senyors Mercader i Amorós. Els demés hi posaren una bona voluntat.

Manresa

CINE PRINCIPAL. — Ha debutat una companyia de Guinyol català i sarsuela dirigida per l'actor senyor Amorós.

JOVENTUT RADICAL INSTRUCTIVA. — Les obres *La grapa de ferro*, *L'enginyer nou*, *Mata-dònes En Joan Trapella* foren les escullides. En llur execució hi sobresortiren els senyor Miravittles, Vallès, Planes, Prat i Parellada. Els demés, ajudaren al conjunt.

Sabadell

Acaba d'organitzar-se una companyia dramàtica composta d'importants element sabadellencs, figurant-hi els distingits aficionats Genís Mas, Gustau Farell, Josep Samper, Salvador Rius, Jaume Cunillé i Joan Torres, proposant-se seguir tots els pobles d'aquests encontorns amb un escullit repertori d'obres catalanes del teatre modern. Com a primer actor i director el jove Baldomer Cunillé, valios element, apte pera aital càrrec. Probablement dintre poc debutaran a

Baldomer Cunillé

Castellar del Vallès amb *Terra baixa* i *Gent d'ara*.

Sant Celoni

FOMENT CATOLIC. — Diumenge representaren el drama *Enveja i caritat*. S'hi lluien en l'execució els senyors Salip, Molins i el nen Soler. Els demés ajudaren al conjunt.

El gos de presa finalitzà la festa.

NOTICIES

A VUI s'estrena a l'Espanyol, per la Companyia del Sindicat, el drama en tres actes den P. Colomer i Fors titulat *La creu*.

La mateixa companyia ha començat els assaigs de la comedia en dos actes de l'Ignasi Iglesias *L'home de palla*.

Hi ha veritable espectació per conèixer la darrera producció de l'insigne autor de *Les garces*.

LA forta tragedia del nostre Guimerà, *Mar i cel*, es objecte d'un treball intens pera un altre mestre: l'Enric Morera, que la converteix en òpera, aportant-hi activament energia i inspiració.

A l'hora d'entrar el número en màquina no hem rebut encara la crònica que'l nostre company Raimond envia des de Madrid.

EL nostre company Avelí Artís ha acabat ja, i entregat al Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans, la comedia dramàtica en tres actes *La sagrada familia*.

UNA grata nova tenim de donar als nostres llegidors. L'Ambrosi Carrión, l'il·lustre autor d'*El fill de Crist*, que ocupa, en les amistats d'aquesta casa, un lloc distingidíssim, va afermant dia per dia la seva vigorosa personalitat de poeta i de dramaturg. Ademés de les obres catalanes que té a punt d'estrenar al Gran Teatre Espanyol, ha entregat a l'empresa del teatre Romea una tragedia en tres actes nomenada *Periandre*, de la qual n'avencem la seguretat de que ha d'esser acollida amb aplaudiment unànim. Entenent-ho aixís, l'esmentada empresa's proposa montar *Periandre* amb tota la cura amb que's presenta un aconeixement teatral.

També'ns diuen que la companyia Guerrero-Mendoza estrenarà properament a Madrid la tragedia *Klitemnestra*, del propi Carrión.

EL nostre amic Lluís Puig i Puig marxa cap a París a ampliar els seus estudis.

Des de la *Ville Lumière* en Puig i Puig ens ha promès enviar cròniques de coses de teatre, que'ls nostres llegidors assaboriran amb gust.

LLIBRES REBUTS

RAMON VINYES. — *Rondalla al clar de lluna*.

Per què conec, oh angoixa! un deu crudel, l'Amor;
deu barbre a qui en els boscos, sens dubte, amic pastor,
nodrí folla lleona de folla llet impura;
tant, sots d'un rostre bell, es fresta sa natura.

Heusaquí els versos que serveixen de marge a la nova producció del conegut poeta Ramon Vinyes; i, per si a algú li entren ganes de saber de qui són, direm que de Teòcrit. Veritat que no ho resulten? Però el senyor Vinyes, al trobar-los en alguna d'aquelles tant populars traduccions franceses que, *para uso* de gent de fàcil acontentar, circulen, no s'ha pres la molestia de treure ni sisquera els parejats, i, naturalment, qui pot creure que siguin d'un grec que en sa vida somnià alexandrins a la francesa? Mes pera fruir saboroses bel·leses cal endinsar-se en el llibre.

Es molt notable la descripció de l'escena. Una «planella extensa en les altes cimes», en la qual hi han «rojors irades», «verds novells», «un estany que sigui ben quiet pera que pugui reflectar el blau, els nuvols, les àguiles, el rostre de les pastores», etc., etc.

Es molt d'admirar, en aquesta descripció, a nostre entendre una de les planes capdals del llibre, la ubèrrima fantasia de l'autor, que's desborda en imatges plenes de veritat i de bel·lesa: la millor ens sembla la de comparar els paisatges amb «copes que tenen al fons la ratlla de sang del jorn que mor, oviradora como una ferida en el blanc pit d'una donzella nua».

Els personatges són uns pastors que escolten una rondalla.

Res més innocent, se dirà; però vol la llur dissort que entre la concurrencia s'hi trobi una jove pastora a qui se li ha ficat al cap ser amada pel sol, que es «com un boc lasciu», i que, segons la rondalla, persegui una volta una jove estrella que, fugint d'ell, *s'absconsà* entre'ls rocs, entre'ls quals brota una flor de plata que guarden els follets i que de causar la mort de qui la culli.

La pastora, del *caletro* de la qual se pot jutjar amb aixó de voler fer el sol, s'ha proposat haver la dita flor pera després entregar-se a excessos com l'exposar-se nua dalt d'una roca. Promet un petó a qui l'hi porti, i els pastors joves — sembla mentida! — corren a cercar-la, essent lo més sensible que un d'ells, pera cullir-la, mata el fill del vell que'ls havia contat la rondalla.

Aquest, com es natural, s'empipa molt, i pensa que no's poden contar rondalles a gent sense seny, i la pastora està molt contenta de veure que encara podrà conquistar el sol.

Però, ai dolor! la flor s'ha tacat amb la sang de l'*interfecte*, i ja no hi ha manera d'exposar-se nua sobre la roca, lo qual, si be's mira, potser es millor, perquè, de fer-ho, hauria pogut morir d'un refredat.

I quan s'arriba an aquest punt s'acaba la rondalla, mentres se recorda melangiosament l'edat aquella que llegíem les historietes *morales e instructivas* d'en Calleja. Però, si no s'ha de dir mentida, resultaven quelcom més divertides que les coses que, al clar de lluna, passen en les planelles de les altes cimes. — TROFONIOS.

Hem rebut també *Aurora*, esparces amaroses den Joan Malagarriga, del qual parlarem així que l'espai ens ho permeti.

Kiosco del Liceu

Rambla del Centre, davant del Liceu

Llibres

Periòdics

Revistes

Diaris

nacionals i estrangers

SOCIETAT CATALANA D'EDICIONS

Entrega als seus subscriptors, cada semestre, tres obres bellament editades,
:: de 300 planes ::

□ □

QUOTA MÍNIMA SEMESTRAL
: **5 PESSETES** :

□ □

OBRES DEL PRIMER SEMESTRE DE 1912

Estudis de Literatura Catalana, per
Manuel de Montoliu, pròleg de Miquel
S. Oliver.

Origen del Coneixement, pel doctor
R. Turró.

Historia contemporania dels moviments
nacionalistes, per A. Rovira y Virgili,
pròleg d'en Pere Corominas.

FOTOGRAFAT

CASA FUNDADA EN L'ANY 1876

PRIMERA D'ESPANYA

A. JOARIZTI S^c
CONSELL DE CENT 289
BARCELONA

: DOLCERÍA : FRANCESA

DE

Parcerisas

... ..

XACOLATERIA
REFRESCS
FIVE O'CLOCK TEA

... ..

SORTIDES DE TEATRE A 2 PTES.

Especialitat de la Casa

... ..

Hospital, 15 i 17

Nostres folletins

Tal com havíem anunciat la setmana passada, donem començ en aquest número a la publicació del pas de comedia, original de l'AVELÍ ARTÍS,

≡ L'ETERNA QÜESTIÓ ≡

Aquesta obra es considerada com una de les millors comedies catalanes en un acte amb que compta el nostre teatre. La seva estrena, tinguda lloc al Romea quan la temporada de la Nova Empresa de Teatre Català, que dirigia l'Adrià Gual, constituí un èxit unànim de públic i Premsa, judicant-se aquesta obra com un petit joiell de la nostra literatura dramàtica.

Del mèrit de

≡ L'ETERNA QÜESTIÓ ≡

ne respon el fet de que s'hagi representat en un sens-fi de teatres i societats de Catalunya, assolint per tot arreu l'èxit més falaguer i merescut.

Per una felicitat coincidència avui, dissabte, el Sindicat la reproduïx en el teatre Espanyol, reconeixent així el seu valor. Dels artistes que l'estrenaren, en la companyia del Sindicat hi ha l'Antonia Baró, en Sirvent i en Capdevila. L'Emilia Baró s'ha encarregat de la protagonista de

≡ L'ETERNA QÜESTIÓ ≡

perquè, si be no l'estrenà, l'ha representada un sens-fi de vegades fent-ne una deliciosa creació.

La setmana que ve repartirem als nostres afavoridors les cobertes que en Josep Rocarol dibuixa pera la comedia den J. Pous i PAGÈS

≡ SOL IXENT ≡

acabada de repartir als nostres llegidors.

I desseguida que'ns arribi el paper empendrem la publicació de

Senyora avia vol marit

□ □ □

Els qui desitgin tenir enquadrnat ELS ZIN-CALÓS poden passar per l'Administració, Porta-ferrisa, 17, aont, mitjançant l'entrega dels folletins en bon estat i la quantitat de VINT CENTIMS, se'ls donará l'exemplar corresponent.

□ □ □

Preguem als nostres compradors que no tallin els folletins, puix dificulten l'enquadració de les obres i ens obligarien a no admetre-ls al venir a recullir-les.